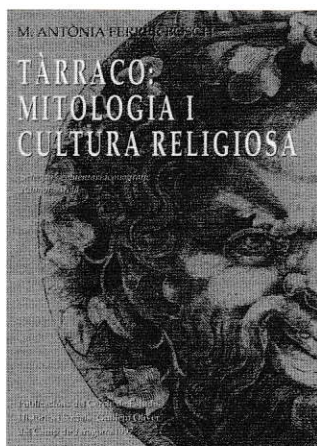

biblioteca

FERRER BOSCH, M. Antònia. *Tàrraco: mitologia i cultura religiosa*. Tarragona: Publicacions del Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona, 1997, 267 pàg.

Aquest és un llibre que es planteja estudiar i mostrar tots els aspectes de la religió romana, tal i com es dedueix de la informació literària, epigràfica i iconogràfica.

La divisió en capítols està feta de forma temàtica, de manera que primer s'estudia el període republicà (pàg. 15-49), després els cultes privats (pàg. 51-101), el panteó romà (pàg. 105-161), els cultes de l'Estat (pàg. 163-215) i, finalment, els cultes místics (pàg. 218-251). El llibre està abundantment il·lustrat i conté, a més, un aparat de bibliografia i índexs de noms i conceptes mitològics.

No són freqüents els llibres amens sobre Tàrraco. Més aviat al contrari: la majoria són memòries d'excavació àrides o discussions científiques enceses i intrincades. Però el llibre de M. Antònia Ferrer és un llibre d'alta divulgació i, al mateix temps, acuradament documentat i basat en evidències de primera mà –inscripcions i iconografia.

A través d'aquest llibre, el lector arriba a fer-se una idea clara i àmplia de quines foren les preocupacions religioses dels habitants de Tàrraco en el període romà.

Les advocacions i dedicatòries als déus en les inscripcions, la presència i representació d'aquests déus en tota mena de suports (escultures, sarcòfags, relleus, etc.), dóna una idea perfecta de quin era el panteó romà que dominava les creences i els ritus dels habitants de la ciutat pràcticament al llarg de tota la seva història.

Encara té més mèrit el fet que l'autora no sigui, de professió, una historiadora del món antic ni de la religió antiga, sinó professora d'història contemporània. En definitiva, el treball de l'historiador, la seva missió i mètode, ha de poder servir per enfrontar-se a diverses fonts sense que això sigui un gran obstacle, sempre i que contingui una contextualització adequada a la seva anàlisi.

El llibre es llegeix amb una gran facilitat i en destaca especialment una riquíssima i original documentació gràfica, que il·lustra àmpliament tots els problemes que s'hi tracten.

Si hagués de fer alguna crítica al contingut, assenyalaria precisament el fet que no

(ha publicat junt amb R. Aracil *Història econòmica mundial i d'Espanya*. Barcelona: 1993), no sols no defuig de la qüestió, sinó que l'adoba amb un apèndix amb els principals indicadors econòmics, així com d'altres aspectes socioculturals agrupats en 21 apartats diferents sobre demografia, educació, sanitat, discriminació de la dona, desenvolupament humà, minories ètniques i religioses, etc.

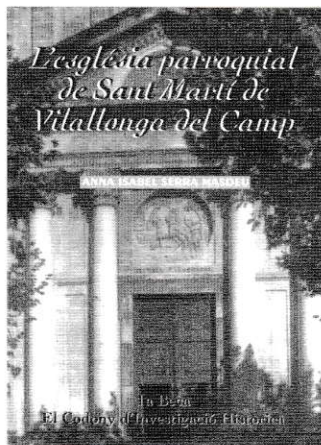
L'obra inclou sovint textos constitucionals, resultats electorals, cronologies, mapes, fragments de discursos, etc., que fan molt més entenedor el que s'està explicant.

El món àrab actual té encara altres valors afegits: una amplíssima i actual bibliografia sobre els capítols que va desgranant, a la vegada que analitza els temes actuals i pendants d'aquests països, com són:

- les relacions amb Israel i el procés de pau amb els palestins i Síria
- el drama kurd
- el desenvolupament de la consciència unitària (La Lliga Àrab, la Unió del Magrib Àrab, el Consell de Cooperació del Golf, etc.)
- les concomitàncies entre l'Islam polític i el religiós, així com l'ascens de l'Islamisme, especialment a Algèria, etc.

Per això podem dir que es tracta d'una obra òptima per a estudiants del món contemporani i de les relacions internacionals, així com per a persones que vulguin estar al dia sobre la realitat més immediata i pròxima i amb la que l'autor aconsegueix invalidar aquell preconcepte que assenyalava que la historiografia catalana sols serveix per mirar-se el melic, perquè estem, tant per la universalitat dels temes com per la metodologia emprada, davant d'un llibre molt complet i que ha d'envejar a la historiografia internacional.

JOSEP SÀNCHEZ CERVELLÓ
Universitat Rovira i Virgili

SERRA MASDEU, Anna Isabel. *L'església de Sant Martí de Vilallonga del Camp*. Vilallonga del Camp: Edicions Cossetània, Agrupació Cultural i Centre d'Estudis de Vilallonga del Camp, 1998, 279 pàg.

El llibre del qual es fa la present ressenya es titula *L'església parroquial de Sant Martí de Vilallonga del Camp* i és un treball d'investigació realitzat per Anna Isabel Serra Masdeu arran d'haver rebut la 1a Beca El Codony, patrocinada per l'Agrupació Cultural de Vilallonga del Camp. Si es demana que l'encapçalament d'un llibre ens situï en el seu contingut, cal dir que en aquest cas es compleix: el tema és quasi únicament la construcció del temple parroquial de Vilallonga, realitzada en un temps curtíssim –entre 1795 i 1809 aproximadament– i els problemes que es generaren per tal de fer realitat aquest fet.

L'autora, que ja té experiència a fer estudis sobre arquitectura així com també sobre temes històrics diversos, enfoca el treball explicant primer el context històric i sobretot econòmic en què es trobava Vilallonga en aquell moment. És evident que la situació de guerra que hi havia durant els anys assenyalats i la virulència d'aquesta guerra sobretot al Camp de Tarragona, no afavorí gens la vida civil. Per aquest fet encara sembla més admirable que es portés a terme aquesta església malgrat les diferents col·laboracions tant de tipus obligatori, el pagament del quinze, com de tipus voluntari, el treball personal de molta gent del poble en la construcció.

A part dels problemes a dalt esmentats, A. Serra estudia profundament altres qüestions, com la rígida normativa que imposava la Real Academia de San Fernando i que féu que la direcció de l'obra variés diverses vegades. Els arquitectes més analitzats són Andreu Bosch, Josep Miralles i, especialment José Miguel de Toraya. Aquest últim mereix una part molt important del treball, i és en aquest tema en